

## Szőke Katalin tudományos életrajza

Szőke Katalin 1950. március 17-én született Dunapatajon, 1968-ban érettségizett a budapesti Móricz Zsigmond Gimnáziumban, s ugyanebben az évben felvételt nyert a JATE Bölcsészettudományi Kar magyar-orsz szakára. 1972-73-ban egy évet töltött ösztöndíjasként Leningrádban az Állami Egyetemen. 1973-75 között a pécsi Széchenyi István Gimnáziumban tanított. Az 1974-75-ös tanévben két félévig óraadó volt a Pécsi Tanárképző Főiskola Orosz Tanszékén. 1975-től dolgozik az SZTE Szláv Filológiai Intézetében (1992-ig Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék). Bölcsészdoktori disszertációját (*A Nyugat-Kelet problematika Andrej Belij: Az ezüst galamb c. regényében*) 1977-ben védte meg summa cum laude minősítéssel, kandidátusi értekezésének védeése (*Az önéletrajziság Alekszej Remizov prózájában*) 1993-ban volt. 1994-ben nevezték ki egyetemi docensnek. Habilitációs előadásait (*Kultúra és szubkultúra dichotómiája a XX. századi orosz irodalomban, Az orosz szimbolista regény*) 2007-ben tartotta az SZTE Bölcsészettudományi Karán. 2008-tól habilitált egyetemi docens. 2012-től az SZTE Szláv Intézetében az Orosz Filológiai Tanszék vezetője.

Kutatási területe az orosz századforduló irodalma és kultúrtörténete, ezen belül a szimbolizmus és a vele határos jelenségek, a kultúra és szubkultúra problémája, a prózapoétikában pedig a szimbolista regény és az ornamentális próza. Magyarországon az 1970-es évektől kezdődően az elsők között foglalkozott ezzel a szakterülettel. A nemzetközi szlavisztikában úttörő jellegűnek számítottak Remizov-kutatásai. Monográfiát jelentetett meg orosz nyelven *Alekszej Remizov* munkásságáról, a nemzetközi Remizov-kutatásban írásait rendszeresen értékelik, s hivatkoznak rájuk. Hasonlóképp Andrej Belijről íródott tanulmányait is gyakran idézik a nemzetközi szlavisztikában. A magyar irodalomból Baka István munkásságáról közölt írásokat. Az 1990-es évektől foglalkozik a mai orosz próza poétikájával. E tárgykörből szintén rendszeresen jelennek meg tanulmányai. 2003-ban *Álommúzeum* címen jelent meg tanulmánygyűjteménye a XX. századi orosz irodalomról. Részt vett három egyetemi tankönyv munkálataiban, valamint Zöldhelyi Zsuzsával társszerzőségben két orosz irodalmi antológiát adott közre, *Az orosz irodalom antológiáját a kezdetektől 1940-ig*, illetve az *Orosz költészet antológiáját*.

Külföldi szakmai útjai közül megemlíthetők az 1981-82-es féléves prágai és az 1984-es három hónapos leningrádi tanulmányutak. 1991-ben a Krakkói Jagelló

Egyetemen, 1992-ben a Göttingeni Egyetemen, 2009-ben a Brnói Masaryk Egyetemen, 2010-ben a Moszkvai Állami Egyetemen volt meghívott előadó.

Iskolateremtési tevékenysége az SZTE Irodalomtudomány doktori iskolájához, melyben az *Orosz irodalom és kultúra* program vezetője, illetve az ELTE Irodalomtudomány doktori iskolájának *Az orosz irodalom és kultúra Kelet és Nyugat vonzásában* programjához kötődik. Eddig négy doktorandusza védte meg témavezetésével disszertációját.

Rendszeresen részt vesz a hazai és külföldi konferenciákon. Több nemzetközi konferencián tartott előadást, többek között Szófiában, Bergamoban, Gdanskban, Moszkvában, Szentpéterváron, Prágában, Brnóban, Krakkóban, Kolozsváron és Zágrábban. Rendszeres résztvevője az Orosz Tudományos Akadémia moszkvai Gorkij Világirodalmi Intézete által rendezett *Andrej Belij*-konferenciáknak, az Orosz Tudományos Akadémia Szlavisztikai Intézete (Moszkva) által rendezett konferenciáknak, a Zágrábi Egyetem által rendezett *Orosz avantgárd fogalomtára*, valamint a Szentpétervári Orosz Tudományos Akadémia Orosz Irodalmi Intézete (Puskin-ház) által rendezett nemzetközi konferenciáknak.

A nemzetközi tudományos együttműködés keretében a zágrábi *A XX. századi kultúra zágrábi fogalomtára* projekttel van kutatási kapcsolata, recenzálja kiadványaikat. A szentpétervári Puskin-ház az orosz szimbolizmust kutató csoportjához is csatlakozott.

2006-2009 között az OTKA Magyar Irodalom és Modern Filológia zsűrijének volt tagja.

1983-1989 között szerkesztője volt a *Dissertationes Slavicae, Sectio Historiae Litterarum* című szegedi szlavisztikai folyóiratnak; jelenleg a szerkesztőbizottság tagja.

1984-ben oktatói munkájáért *Kiváló Munkáért* kitüntetésben részesült. 1997-ben a Moszkvai Puskin Intézet *Az orosz nyelv oktatásában elért sikerekért* emlékéremmel tüntette ki. 2004-ben a *Magyar Felsőoktatásért Emlékplakett*ben részesült. 2011-ben az Alapítvány az Orosz nyelvért és kultúráért részére az év ruszistájának járó *Lihacsov-díjat* adományozott.

Rendszeresen foglalkozik műbírálattal, főként mai orosz irodalomból. A műfordítások is szakmai tevékenységének részét képezik. Többek között *Ivan Bunyin, Homjakov, Bergyajev, Trubeckoj, Hodaszevics, Brodskij, Bulgakov, Viktor Jerofejev, Vlagyimir Szorokin, Szergej Dovlatov, Lotman, Szinyavszkij, Etkind, Epstejn, Pjotr Vajl* írásait ültette át magyarra. Műfordítói tevékenységéért 2006-ban a MAOE Irodalmi Tagozatától *Pro Literatura* díjat kapott.